

Open brief

Postadres
Polderweg 2
8347 HL EESVEEN
www.netwerkgrondig.nl
info@netwerkgrondig.nl

Voorstel en verzoek tot *Mestregeling grondgebonden melkveehouders*

Geachte minister Adema,

7 Februari 2024

De wettelijke en robuuste definitie van *Grondgebondenheid* in de melkveehouderij is 0% fosfaatoverschot op bedrijfsniveau. Dat komt neer (afhankelijk van de grondsoort) op 2 tot 2,2 GVE/ha. In ons voorstel *Mestregeling voor grondgebonden melkveehouders* staat centraal dat grond, mest, dier en gewas in balans horen te zijn. Dé stevige basis van kringlooplandbouw. Derogatie is/was een uitzondering. Uitzonderingen bevestigen de regel. De uitzondering vervalt, tijd voor een (Mest)regeling. Een grondgebonden melkveebedrijf functioneert in haar fundament, vanuit het uitgangspunt dat de norm van 2 tot 2,2 GVE per hectare bedoeld is voor het rondzetten van de kringloop. Bodembeheer, ruwvoerwinning voor 2 tot 2,2 GVE per hectare **én** mestgift van die 2 tot 2,2 koeien op een hectare! Dat is de veelgeprezen kringloop sluiten en een evenwichtig bedrijf daarmee gezond houden.

Concreet voorstel: een Mestregeling van 200 tot 220 kg N/ha aan dierlijke mestgift voor grondgebonden melkveebedrijven (gerelateerd aan de grondgebonden definitie van 0% fosfaat overschot = 2 tot 2,2 GVE/ha = 200 tot 220 kg N/ha). Het continueren van grondgebonden melkveebedrijven is essentieel voor milieuoopgaven; samenspraak met de leefomgeving en behoud van bovengemiddelde weidegang.

Terugblik

Ooit begon het pleidooi voor kringlooplandbouw door te stellen dat Nederland geen mestprobleem heeft, maar een input-probleem. Te veel inputs van krachtvoer en kunstmest, zorgen voor te veel stikstofverliezen naar de lucht (ammoniak) en naar de bodem (nitraat). Bij kringlooplandbouw draait het allemaal om een optimale benutting van eigen resources: van de eigen bodem, de eigen mest, het eigen voer. Deze manier van boeren zorgt voor minder afhankelijkheid van internationale grondstoffen zoals soja en voor minder fossiele brandstoffen. Het zorgt voor meer permanent grasland met daaronder diepe wortels die voorkomen dat stikstof uitspoelt. Met het verlies van de Nederlandse derogatie en het aanwijzen van NV-gebieden en de verplichte bufferzones worden, anders dan misschien verwacht, juist de grondgebonden kringloopbedrijven nu extra hard geraakt. Waar zij eerst al hun eigen mest op hun eigen bodems konden plaatsen en voor hun eigen kringloop konden behouden, moeten zij nu ook mest gaan afvoeren. Mest afvoeren naar een markt waar helemaal geen ruimte is voor extra mestafzet. En ze voeren daarmee niet alleen stikstof en fosfaat af van hun bedrijven, maar ook tal van waardevolle mineralen en sporelementen en niet te vergeten organische stof. Dit zijn bedrijven die al vele jaren met zeer lage niveaus van inputs nu worden gedwongen om meer kunstmest en meer krachtvoer te gaan aankopen en zo het verlies van opbrengst en kwaliteit van het eigen land te compenseren. De wereld op zijn kop!

De categorie grondgebonden melkveebedrijven met bovengemiddelde weidegang is al jarenlang voorgehouden politiek en maatschappelijk gewenst te zijn. Toch ontmoeten grondgebonden

melkveehouders in toenemende mate een opeenstapeling van slecht nieuws, dat een bedreiging vormt voor hun bedrijfsvoering en toekomstperspectief. Niet alleen minder mest plaatsen door het verlies van derogatie, maar ook het aanwijzen van NV-gebieden met grotere bufferstroken. Bufferstroken per hectare hebben een grote impact op mestplaatsing en raakt extensieve melkveebedrijven veel harder dan intensieve. Verder komen er wederom minder prikkels voor (blijvend) grasland en dat betekent dus meer maisland. Meer maisland betekent niet alleen meer kans op nitraatuitspoeling, maar ook minder eiwit zelf telen met als gevolg een meer eiwitrijk krachtvoer aankopen. Het risico van koeien opstallen neemt toe en daarmee hogere stalemisaties van ammoniak.

Ook is er een risico op een fosfaattekort in de bodem en daarmee in gewas en dier. Bij het afvoeren van stikstofmest liften fosfaat, organische stof en mineralen ongewild mee.

Het opbouwen van een kringloopbedrijf kost jaren, het afbreken ervan door onvoldoende en binnen e kringloop nodige mestgift conflicteert voor grondgebonden bedrijven met Goede Landbouw Praktijken.

VERZOEK Mestregeling grondgebonden melkveebedrijven

Het zou u als minister er alles aan gelegen moeten zijn om de kringloop van dier, mest en gewas op bedrijfsniveau te behouden. Concreet: het behoud van de basis, het uitgangspunt van voerwinning én juiste mestplaatsingshoeveelheid voor en van 2 tot 2,2 GVE/ha voor zowel stikstof als fosfaat.

Wij verzoeken u als minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit een dergelijke Mestregeling te verkennen en uit te werken. We pleiten voor het gedogen van een concept Mestregeling voor grondgebonden kringloopboeren in het bijna startende mestseizoen van 2024.

Onderdelen van een verkenning en uitwerking zijn

- Met stip op 1: consistent beleid voeren. Grondgebonden bedrijven (volgens de wet 2,2 GVE/ha gebaseerd op een fosfaat overschot van 0% op bedrijfsniveau) betekent ruwvoer winnen voor 2,2 GVE/ha en dat betekent ook dierlijke mestgift voor 2,2 GVE/ha. Wanneer dat niet meer lukt wordt structureel onder de behoefte van het gewas bemest en daardoor de bodem uitgeput. Dit betekent het einde van kringlooplandbouw op bedrijfsniveau, het einde van extensieve bedrijven.
- Tabel 6 (de excretieforfaits per melkkoe voor drijfmest) te gaan differentiëren in een stal-excretie en een weide-excretie (op basis van het aantal uren weidegang en het ureumgetal). De stal-excretie moet geplaatst worden op het land binnen de gestelde normen en de weide-excretie telt niet meer mee (Emissiearme Bedrijfsvoering).
- De urine-stikstof (ureum) die bij bovengemiddelde weidegang (>1300 uur/koe/jaar) in de weide komt, maakt plaats voor 30 kg N uit dierlijke mest per ha. De urine hoort bij de kunstmest-ruimte en is een natuurlijk alternatief voor de technische variant oftewel 'renure'
Het bovengemiddeld weiden blijft hierdoor ook behouden.
- Een regeling dat bedrijven die veel weidegang toepassen en minder dan 100 kg N uit kunstmest/ha gebruiken hun mestplaatsingsruimte uit dierlijke mest kunnen behouden.
- Mogelijk kunnen dezelfde voorwaarden gehanteerd worden als voor bovengronds uitrijden <https://www.rvo.nl/onderwerpen/mest/gebruiken-en-uitrijden/hoe-uitrijden/bovengronds#voorwaarden-voor-deze-regeling> en kunnen deze gekoppeld worden aan de Mestregeling.

Wij gaan graag op korte termijn een vervolgesprek aan over ons voorstel en aanpalend verzoek.

Met vriendelijke groet,

Diana Saaman
voorzitter Netwerk GRONDig